

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (*окрім першого курсу*) за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено в **2 семестрі 2022-2023 навч. року** за двома анкетами: «якість освітньої програми» та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за *анкетой для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **33 респондентів**, що склало **53%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (до кількості респондентів увійшли здобувачі 2,3,4 курсів, оскільки в 2021 році освітньо-професійну програму «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» було закрито. *перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

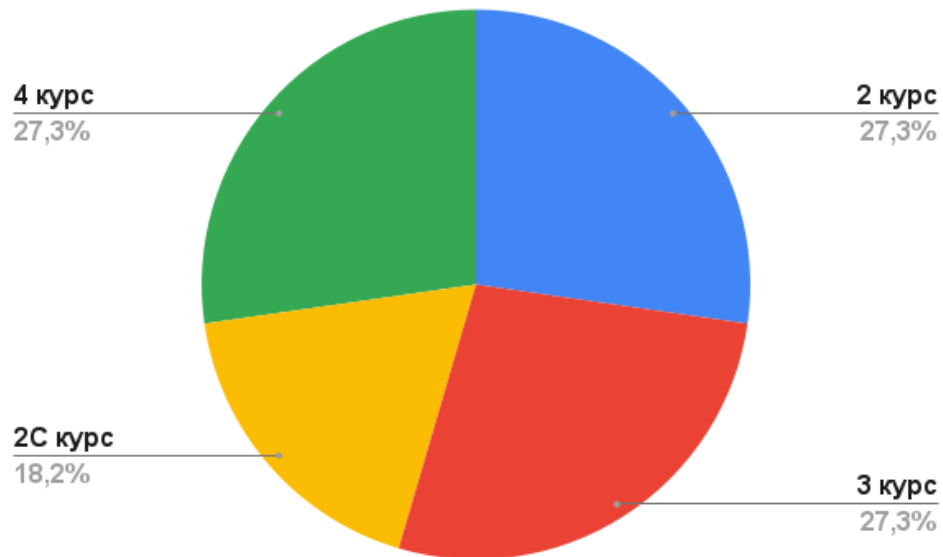

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	36,4	60,6	3,0	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	69,7	27,3	3,0	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	63,6	27,3	9,1	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	45,5	45,5	9,1	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	33,3	51,5	15,2	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	66,7	27,3	6,1	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	54,5	39,4	6,1	0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	69,7	27,3	3,0	0	0
9	Організація в цьому навчальному році дистанційного навчання	42,4	54,5	3,0	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	57,6	33,3	9,1	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	48,5	48,5	3,0	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	57,6	42,4	0	0	0
13	Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ	63,6	30,3	6,1	0	0

Вищі оцінки (максимальні відсотки за балом «5», по 69,7%) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «Спрямованість дисциплін на майбутню професію».

Менші оцінки (мінімальні відсотки за балом «5») здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «Співвідношення теоретичної і практичної частини» (33,3%).

Загальну оцінку якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 4 курсу (60,7% опитаних оцінили на 5 балів та 36,8% на 4 бали). Меншими балами оцінили якість ОПП здобувачі СВО «Бакалавр» 3 курсу (9,4% на 3 бали).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач ВО	Бали				
		5	4	3	2	1
1	2 курс	45,3	47,9	6,8	0	0
2	2С курс	50	46,2	3,8	0	0
3	3 курс	60,7	29,9	9,4	0	0
4	4 курс	60,7	36,8	2,6	0	0

Інших пропозицій щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ здобувачі вищої освіти при опитуванні не запропонували.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2022-2023 навч. року за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 11 критеріями.

Аналіз 209 анкет за перший семестр (таблиця 3) та 160 анкет за другий

семестр (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2022-2023 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		74,4	21,3	3,2	0,5	0,7
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	79,4	16,7	2,4	1,0	0,5
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, видокремлює важливі моменти	66,5	29,7	2,9	0,5	0,5
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	73,7	20,6	4,3	0,5	1,0
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	76,1	20,1	2,9	0,5	0,5
5	Ефективність організації дистанційного навчання	76,1	19,6	3,3	0	1,0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		74,3	22,5	2,2	0,2	0,8
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	77,5	19,6	1,9	0	1,0
2	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	71,8	24,9	1,9	0,5	1,0
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	73,7	23,0	2,9	0	0,5
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		81,5	15,5	2,2	0,3	0,5
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	78,9	18,2	1,9	0,5	0,5
2	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	74,2	22,5	2,9	0	0,5
3	Доброчесність	91,4	5,7	1,9	0,5	0,5

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в **1 семестрі 2022-2023 навч. року** оцінені *найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5)* в I розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «Використовує сучасні та цікаві методи викладання»; в II розділі – «Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі – «Доступність та легкість зв'язку з викладачем».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **1 семестру 2022-2023 навч. року** в **109** анкетах, де надані відповіді, як позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів:

- покращити зворотній зв'язок з учнями;
- хотілось щоб були записи занять із Зуму по практичним роботам. Зараз через проблему із світлом та із інтернет мережою, складно підключитись.

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2022-2023 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		64,6	31,0	4,1	0,3	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	68,1	30	1,9	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	66,3	29,4	4,4	0	0
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	63,8	32,5	3,1	0,6	0
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	62,5	31,3	6,3	0	0
5	Ефективність організації дистанційного навчання	62,5	31,9	5,0	0,6	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		62,5	31,7	5,6	0,2	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	58,1	35,6	6,3	0	0
2	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	58,8	36,3	4,4	0,6	0
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	70,6	23,1	6,3	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		69,8	27,3	2,7	0,2	0
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	63,1	35,0	1,9	0	0
2	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	67,5	28,8	3,1	0,6	0
3	Доброчесність	78,8	18,1	3,1	0	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2022-2023 навч. року найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «Організованість самостійної роботи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «Доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «Ефективність організації дистанційного навчання», «Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі – «Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше»; в III розділі – «Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних

дисциплін **2 семестру 2022-2023 навч. року** в **31** анкеті, де надані відповіді, як позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

Відповідно до моніторингу оцінювання якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти можна зазначити, що в цілому якість ОПП оцінена позитивно. Найбільша частка респондентів (60 і більше відсотків) надала вищі оцінки («5» та «4» бали) наступним за критеріям: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «прозорість та чесність оцінювання знань», «якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ». Значно високими балами оцінені наступні критерії: «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін» та «спрямованість дисциплін на майбутню професію». Більше половини респондентів оцінили найвищим балом «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)» та «доступність графіків освітнього процесу та розкладів».

В той же час є критерії якості ОПП, за якими здобувачі вищої освіти не зовсім задоволені. Зокрема, деяких здобувачів (15,2% респондентів) не задовольняє «співвідношення теоретичної і практичної частини».

В процесі опитування негативні оцінки за запропонованими критеріями відсутні.

По різному оцінили якість освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти різних курсів. Найвищим балом оцінили якість ОПП здобувачі 3 та 4 курсу, здобувачі 2 курсу оцінили якість ОПП на «5» та «4» майже в рівних пропорціях.

Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти якості викладання дисциплін показав, що здобувачі надали високі оцінки методичному та практичному рівню ведення занять (в середньому відмінну оцінку надали 74% респондентів). В розрізі критеріїв в найвищій бал було оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій» - 79,4% та «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше» - 77,5%.

Найвищим балом здобувачі оцінили «ставлення до здобувачів вищої освіти» - в середньому 81,5%. Особливо відмінно оцінено критерії «Доброчесність» та «Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

З метою підвищення якості освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з врахуванням думок здобувачів вищої освіти та зроблених зауважень пропонується:

1. Більш широко використовувати сучасні методи навчання (тренінги, дискусії, майстер-класи тощо) при проведенні лекційних та практичних занять.

2. З метою покращення комунікації зі здобувачами та підвищення якості

викладання практичної частини навчальних дисциплін викладачам на першому занятті провести обговорення зі здобувачами щодо потреби здійснювати запис практичних занять із Зуму.

3. Активізувати проходження науково-педагогічним персоналом курсів підвищення кваліфікації для підвищення педагогічної майстерності.

4. З метою підвищення рівня професійної майстерності викладачів необхідно продовжити роботу з організацією заходів професійної діяльності шляхом залучення проведення науково-практичних семінарів з представниками бізнесу та торгівлі, державних та фінансових установ, екскурсійні заходи на підприємства та установи різних форм господарювання та сфер діяльності.

5. З метою залучення здобувачів вищої освіти до науково-практичної діяльності студентства рекомендувати Студентській раді ТДАТУ поширювати інформацію щодо проведення науково-практичних студентських конференцій, конкурсів студентських наукових робіт та різноманітних заходів наукової спрямованості.

Гарант

ОПП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»

за першим (бакалаврським) рівнем освіти

Лариса БОЛТЯНСЬКА

Гарант ОПП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність» за першим
(бакалаврським) рівнем освіти

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР